

ΘΕΑΤΡΟ

Η ηθοποιός Μαρία Κατσανδρή μιλάει για την παράσταση «Τα μάτια τέσσερα»

ΣΕΛΙΔΑ 49

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Ο Πασχάλης μιλάει για το πάρτι που ετοιμάζει στο «Σπίτι με το Μεγα»

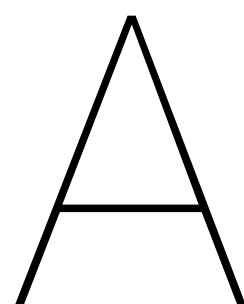
ΣΕΛΙΔΑ 52

ΝΟΥΝ

Η χρήση νέων τεχνολογιών επιτρέπει την ψηφιακή αναπαράσταση στο Αμυκλαίο Σπάρτης, για την ανασκαφή του οποίου μιλάει ο δρ Σταύρος Βλίζος

ΔΥΟ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ «ΖΩΝΤΑΝΕΥΟΥΝ» ΤΟ ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Αγνωστα μνημεία έρχονται στο φως κι επιχειρούν να λύσουν ένα από τα πολυπλοκότερα αρχαιολογικά αινίγματα της αρχαϊκής εποχής, αλλάζοντας την εικόνα ενός από τα τρία

μεγάλα ιερά των Λακεδαιμονίων, εκείνο του Απόλλωνα Αμυκλαίου. Την ίδια στιγμή ο αρχαιολογικός χώρος που βρίσκεται πέντε χιλιόμετρα έξω από τη Σπάρτη απέκτησε πενταπλάσια έκταση, ενώ η τεχνολογία μέσω δύο εφαρμογών επιτρέπει στους επισκέπτες όχι μόνο να «αγγίξουν» τα ευρήματα και να παρακολουθήσουν πώς εξελίσσεται η ανασκαφή, αλλά και να μπουν σε ρόλους που είχαν οι αρχαίοι κάτοικοι. Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με έργα ανάδειξης που αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το τέλος του 2023 αλλάζουν την εμπειρία επίσκεψης στον χώρο που ξεκίνησε να ερευνά (στην πλέον πρόσφατη περίοδο) ο Αγγελος Δεληβορριάς από το 2005 και δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει αφού πέθανε απρόσμενα το 2018, μαζί με μια πλειάδα επιστημόνων διαφόρων ειδικοτήτων.

Ο κολοσσιαίος θρόνος

Σκαρφαλωμένο στον λόφο της Αγίας Κυριακής (210 μ.), το ιερό είχε στο επίκεντρό του τον κολοσσιαίο θρόνο του Αμυκλαίου Απόλλωνος, σχεδιασμένο από τον περίφημο αρχιτέκτονα από τη Μικρά Ασία Βαθυκλή. Ορθό στη μέση του θρόνου – τον οποίο ο Πausanias χρειάστηκε αρκετές σελίδες για να περιγράψει – στέκόταν το ξύλινο ξόανο του θεού, ύψους 15 μ. Κάτω από τα πόδια του ένα βάθρο έκρυβε τον τάφο του σπαρτιάτη πρίγκιπα και εραστή του Απόλλωνα, Υακίνθου. Και μπροστά του, ένας τεράστιος βαθμιδωτός κυκλικός βωμός με διάμετρο 8 μ. και ύψος 4 μ., όμοιος του οποίου δεν έχει βρεθεί ως τώρα. Όλα αυτά σε έναν περίβολο σε σχήμα καρδιάς, το ύψος του οποίου άγγιζε τα 7 μ.

Το μοναδικό αρχιτεκτόνημα στην ιστορία της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής κι ένα από τα

κορυφαία ιερά της περιοχής (μαζί με εκείνα της Χαλκιοίκου Αθηνάς και της Αρτέμιδος Ορθίας) δεν ξεχωρίζει μόνο λόγω της μορφής του, αλλά και διότι αποτέλεσε χώρο λατρείας αδιάλειπτα από τον 11ο αι. π.Χ. έως τον 4ο αι. μ.Χ., ξαναγράφοντας ουσιαστικά την Ιστορία, αποδεικνύοντας πως δεν υπήρξαν κενά, «σκοτεινοί χρόνοι», όπως πιστευόταν. Και μπορεί οι αρχαιολόγοι – με επικεφαλής τον στενό συνεργάτη του Αγγελου Δεληβορριά, δρ Σταύρο Βλίζο – να αναζητούν τα χαμένα κομμάτια στην κοιλάδα του Ευρώτα, καθώς το σπουδαίο αυτό ιερό λεηλατήθηκε συστηματικά από τα πρώτα κιόλας χριστιανικά χρόνια και με το πέρασμα των αιώνων μεταμορφώθηκε σε λατομείο που τροφοδοτούσε την περιοχή από τον Μυστρά ως το Γύθειο, η ανασκαφική σκαπάνη ωστόσο και η τεχνολογία συμβάλλουν ώστε να συμπληρωθεί η εικόνα του.

«Έχουν σχεδόν διπλασιαστεί τα μνημεία που έχουν έρθει στο φως στις τελευταίες ανασκαφικές περιόδους», λέει στο «Νουν» ο Σ. Βλίζος. «Αποκαλύφθηκε το μνημειακό πρότυπο του ιερού, όπως επίσης και ο περίβολός του. Μέχρι πρόσφατα πιστεύαμε ότι έχει τη μορφή ενός πετάλου, ενώ μετά τις τελευταίες ανασκαφές διερευνώντας την πορεία του προς τη Δύση και τον Νότο διαπιστώσαμε πως το σχήμα του μοιάζει με καρδιά και πως το ιερό είχε διπλάσια έκταση από όση πιστεύαμε, περί τα πέντε στρέμματα. Επιπλέον εντοπίσαμε μια άγνωστη στοά στη νότια πλευρά, που χρονολογείται στους αρχαϊκούς χρόνους, στην οποία πιθανότατα να αποθηκευόταν ο εξοπλισμός για τα Υακίνθεια – τη γιορτή που τελούνταν στην αρχή του καλοκαιριού προς τιμήν του Υακίνθου –, αλλά και μνημεία της ύστερης αρχαιότητας στα δυτικά που ήταν σε χρήση ως και τον 4ο αι. μ.Χ., δεξαμενή, εξέδρα, μια βασιλική, ένα βαπτιστήριο, και δείχνουν πως υπήρξε ομαλή μετάβαση από την αρχαία στη χριστιανική θρησκεία».

Το ερευνητικό πρόγραμμα Αμυκλών – που χρηματοδοτείται αποκλειστικά από ιδιώτες – ακολουθεί, όπως εξηγεί ο κ. Βλίζος, τη διεθνή πρακτική της έρευνας με μη επεμβατικές γεωφυσικές μεθόδους και της ψηφιακής αποτύπωσης της περιοχής πριν από την ανασκαφή. Στο πλαίσιο αυτό εξετάστηκαν περίπου 7.600 τ.μ. κι αποκαλύφθηκε ότι σε τουλάχιστον δύο σημεία υπάρχουν κτιριακά κατάλοιπα, τα οποία εικάζεται πως ανήκουν σε βοηθητικά κτίρια (εστιατόριο, ξενοδοχείο ή λουτρό). Η έρευνα αυτή δεν θα είχε καταστεί δυνατή αν δεν είχε

► Αποψη της ανασκαφής στο ιερό του Απόλλωνα Αμυκλαίου, στον λόφο της Αγίας Κυριακής

ολοκληρωθεί η διαδικασία απαλλοτρίωσης 20 στρεμμάτων περίξ του αρχικού χώρου.

Οι εφαρμογές

Ο χώρος δεν είναι επισκέψιμος αυτή τη στιγμή, καθώς εκτελούνται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας έργα

ανάδειξης με κοινοτική χρηματοδότηση, ωστόσο δύο εφαρμογές είναι ήδη έτοιμες ώστε στο τέλος του 2023 το κοινό να έχει στη διάθεσή του νέα εργαλεία για να γνωρίσει το ξεχωριστό αυτό ιερό, βασισμένα στη χρήση τεχνικών μεικτής και επαυξημένης πραγματικότητας, υποστηριζόμενων από υποσυστήματα διαχείρισης περιεχο-

μένου. Με την πρώτη στις έξυπνες συσκευές των επισκεπτών θα εμφανίζονται τα μνημεία είτε όπως ήταν στην αρχαιότητα είτε αναστηλωμένα, θα αποκαλύπτονται τρισδιάστατα ευρήματα και θα ξεκλειδώνονται παιχνίδια στα οποία θα καλούνται οι χρήστες να απαντήσουν σε ερωτήσεις ή να υποδυθούν ρόλους (π.χ. ιερείς). Η δεύτερη αφορά κυρίως τους αρχαιολόγους που με τη χρήση των κατάλληλων οπτικών μέσων μεικτής πραγματικότητας (Microsoft Hololens 2) θα μπορούν να περιηγηθούν τον πραγματικό χώρο βλέποντας, μεταξύ άλλων, τα ευρήματα στα σημεία που βρέθηκαν ή τις φάσεις της ανασκαφής.

► Ψηφιακή αναπαράσταση του εσωτερικού του θρόνου του Αμυκλαίου Απόλλωνος

Info

Περισσότερα στην ιστοσελίδα <https://amyklaion.gr>